

28 Tháng 7, Năm 2014

Hội Thảo ICNL

HỒ CHÍ MINH

Tatsuo Ohta

Chủ tịch & CEO

Tổ chức Liên hiệp Từ thiện của Nhật Bản

I TỔNG QUÁT VỀ NPO ở NHẬT BẢN

1. Một trong những tính chất nổi bật nhất về các NPO ở Nhật Bản là việc mà họ có nhiều dạng NPO trên danh nghĩa pháp luật.
Cho nên chúng ta cần phải giải thích một dạng nhiều lần khác nhau, cho mỗi dạng đăng ký, thuế và v.v., dựa trên các quy định về mỗi dạng NPO.
2. Dạng NPO truyền thống nhất là Public Interest Corporation (PIC) (Tổ chức Lợi ích Công chúng) được tạo ra bởi Civil Code (Luật Dân sự) vào năm 1886. Có 2 loại PIC đó là Liên hiệp và Quỹ. Trong năm 2008, Luật Dân sự được chỉnh sửa rất nhiều để ủng hộ người dân có thể làm những hoạt động từ thiện và sáng tạo dễ dàng và sinh động hơn cho lợi ích của xã hội. Kết quả của việc này dẫn đến sự thành lập của một loại NPO mới gọi là "General Corporation (GC)" (Tổ chức Chung) và nếu một GC có được sự công nhận của chính phủ là một nhân tố vì lợi ích Công chúng thì sẽ trở thành một PIC mới. Hiện tại, chúng tôi có khoảng 9,300 PIC và 35,000 GC.
3. Specified Non-Profit Corporation (SNPC) (Tổ chức Phi lợi nhuận Chỉ định) là một dạng khá mới được tạo ra vào năm 1998 sau khi vụ "Động đất Lớn Hanshin Awaji" nhằm làm thuận tiện việc quá trình thành lập tổ chức cho các nhóm Công chúng nhân dân nhỏ. Giống với GIC, SNPC có thể trở thành Recognized SNPC (RSNPC) (SNPC được công nhận) bằng việc được công nhận bởi chính phủ và Công chúng. Hiện tại có khoảng 50,000 SNPC và 500 RSNPC.
4. Ngoài ra, chúng tôi có một vài loại NPO khác dựa trên các luật khác nhau như là Social Welfare Corporation (Tổ chức Phúc lợi Xã hội), Private School Corporation (Tổ chức Trường Tư nhân), Religious Corporation (Tổ chức Tôn giáo), Offender Rehabilitation Service Corporation (Tổ chức Dịch vụ Tái tạo Phạm nhân) và những tổ chức cùng loại.

II Đăng ký cho NPO

1. GC & PIC

Công dân có thể thành lập GC rất dễ dàng bằng cách đăng ký tại văn phòng đăng kiểm sau khi lấy được chứng nhận cho hiến chương tại Công chứng viên Công chúng (Notary Public). Nếu một GC muốn trở thành PIC thì cần phải đăng ký với người có thẩm quyền. Nếu những hoạt động được đưa ra ở một quận riêng biệt, thì người có thẩm quyền là Thống đốc Quận, hoặc tại Văn phòng Nội các.

Khi hoạt động của người đăng ký rơi vào một hay nhiều lãnh vực kinh doanh được miêu tả¹ trong "Luật Ủy quyền cho Tổ chức Đoàn thể Lợi ích Công chúng và Quỹ Đoàn thể Lợi ích Công chúng" (Act on Authorization of Public Interest Incorporated Associations and Public Interest Incorporated Foundation) cùng với quản trị và tình trạng tài chính của người đăng ký tuân theo với 18 yêu cầu² đặt ra bởi điều luật thì người có thẩm quyền phải công nhận là PIC.

Trong quá trình công nhân, người có thẩm quyền phải đưa ra quyết định dựa trên kết luận của hội đồng gọi là Ủy ban Lợi ích Công chúng (Public Interest Committee) rất giống với "Ủy ban Từ thiện" (The Charity Commission) ở Anh và xứ Wales.

GC được miễn thuế ngoại trừ các tổ chức có kinh doanh sinh lợi. Thêm đó, khi được công nhận là PIC thì các đóng góp từ cá nhân và doanh nghiệp sẽ được khấu trừ đến một mức độ và nhiều khi một số cá nhân sẽ được hoàn thuế.

2. SNPC & RSNPC

Để có lấy quyền làm SNPC, các công dân có thể nộp đơn đăng ký cho Thống đốc Quận ở văn phòng chính.

Những yêu cầu cho SNPC rất là thoải mái bao gồm cả điều kiện quản lý và tài chính đơn giản.

Nếu một SNPC muốn trở thành RSNPC thì phải đăng ký với Thống đốc Quận. Khi đơn đăng ký đạt được 8 tiêu chuẩn, Thống đốc Quận phải công nhận là RSNPC.

Đối với thuế, SNPC giống với GC và RSNPC rất giống với PIC.

3. Các dạng NPO khác

Đối với các dạng NPO khác, như Tổ chức Phúc lợi Xã hội và Tổ chức Trường Tư nhân, bạn phải có sự chấp nhận của các nhà có quyền có liên quan. Cách xử lý thuế rất giống với PIC và RSNPC.

III Quản trị của NPO

Ở Nhật Bản, quản trị tốt được hiểu là như sau.

“3 quyền lực liên quan đến quy trình đưa ra quyết định, quy trình thực hiện và quy trình giám sát được phân bổ chuẩn mực để tách biệt các bộ phận.”

1. Bộ phận Đưa ra Quyết định

Buổi họp Thành viên là bộ phận đưa ra quyết định trong trường hợp liên hiệp là NPO và Hội đồng Hợp cho Quỹ. Quyền lực của các bộ phận này là bổ nhiệm/miễn nhiệm người uỷ thác và kiểm toán viên nội bộ, để chấp thuận báo cáo thường niên và tài khoản, để chấp thuận sửa đổi của hiến chương, để quyết định giao hợp và cuối cùng để quyết định sự giải thể.

Ngoài các trường hợp pháp lý trên, NPO có thể trao quyền một cách tự do cho các bộ phận này theo hiến chương của họ.

2. Hội đồng Quản trị

Hội đồng quản trị là bộ phận đưa ra quyết định cho mỗi hoạt động theo hiến chương, luật và quy định căn bản được đưa ra bởi Cuộc họp Thành viên hoặc Cuộc họp Hội đồng.

Hội đồng sẽ bổ nhiệm đại diện uỷ thác và trong một số trường hợp uỷ thác điều hành. Họ sẽ là người đảm nhiệm việc thi hành các hoạt động.

Trong đa số các trường hợp, nhân viên của NPO sẽ giúp với các trách nhiệm và công việc quản lý thường ngày của người uỷ thác.

3. Kiểm toán viên Nội bộ

Kiểm toán viên nội bộ có thể là bộ phận rất độc đáo nếu so sánh với các nước khác. Họ kiểm soát các quyết định và các thi hành của Hội đồng Quản trị và các người uỷ quyền tương ứng nếu có những quyết định hoặc hành động bất hợp pháp hoặc không theo chuẩn mực. Và nếu họ phát hiện được những hiện tượng tiêu cực này thì họ phải báo cáo trong Cuộc họp Thành viên và thêm nữa nếu muốn kiện người uỷ quyền này ra toà án.

Kiểm toán viên Nội bộ không cần thiết phải là kiểm toán chuyên nghiệp hoặc là luật sư.

Trong trường hợp của Tổ chức Phúc lợi Xã hội có tầm cỡ, họ cần phải bổ nhiệm kiểm toán có chứng nhận làm kiểm toán viên ngoại vụ.

---

¹ Xem tài liệu đính kèm 1

² Xem tài liệu đính kèm 2

IV Tự Quản Lý

“Tự chủ “và” Tự lập “là những từ khoá quan trọng khi chúng ta nhắc đến tầm quan trọng không thể thiếu được của NPO

Nhưng đồng thời chúng ta cần phải cân nhắc hai mặt của vấn đề.

Về vấn đề này, việc tự quản lý là điều then chốt cho NPO.

Chúng ta hiểu việc tự quản lý sẽ ảnh hưởng tới ba phương hướng.

Quản lý, Tuân thủ và Minh bạch.

1. Quản lý tốt

Đã đề cập. Tham khảo trang 3.

2. Tuân thủ

Điều không cần phải nhắc là chúng ta cần phải tuân thủ pháp luật, quy định và các yêu cầu cho NPO.

Thêm vào đó, chúng ta nên tuân thủ với hiến chương, điều lệ và luật nội bộ.

Theo ý này, chúng tôi khuyến khích NPO thành lập quy định nội bộ với tinh thần dựa trên các thói quen tốt bao gồm “Luật Đạo Đức” hoặc “Luật Cư Xử”.

Trong trường hợp của JACO, chúng tôi đã ban hành 34 quy định nội bộ và chia sẻ một số thông qua trang web của chúng tôi.

3. Minh bạch/Trách nhiệm

NPO nên rất là minh bạch và có trách nhiệm đối với xã hội.

Quy định ở Nhật Bản có phán quyết về sự công khai của mộ số tài liệu nói rằng NPO phải cung cấp báo cáo thường niên, bảng tài chính, tuyên bố nhu thập/chi tiêu, hiến chương, và danh sách các nhà uỷ thác/hội đồng/kiểm toán viên.

NPO nên cho coi và minh hoạ các tài liệu này nếu có ai yêu cầu.

Đồng thời NPO nên nộp các tài liệu này cho các nhà có thẩm quyền liên quan và họ sẽ công khai nó lên trang web chính thức của họ.³

NPODAS (non-profit organizations data system) (Hệ thống dữ liệu của tổ chức phi lợi nhuận) vận hành bởi JACO và thu thập thông tin từ chính phủ bởi JACO, trình bày lại một cách dễ hiểu bởi đại đa số dân chúng và đang tại trên trang thông tin chia sẻ của họ.⁴ Và đa số PICs và RSNPC đồng thời công khai các thông tin quan trọng và hữu dụng tại trang web của họ.

---

³ <https://www.koeki-info.go.jp> <https://www.npo-homepage.go.jp>

⁴ <http://www.nopodas.com/>

V Gây Quỹ

1. NPO ở Nhật Bản đặc biệt trong trường hợp của SNPC và RSNPC rất nhiệt tình trong việc gây quỹ đóng góp từ cá nhân đến doanh nghiệp. Chính phủ của chúng tôi cũng rất ủng hộ mọi người đóng góp và gần đây việc giảm thuế cho cá nhân đóng góp đã cải thiện rất nhiều.

Giới hạn trong việc gây quỹ không còn tồn tại trong phạm vi trong nước.

Chỉ có Luật Ủy quyền cho Tổ chức Đoàn thể Lợi ích Công chúng và Quỹ Đoàn thể Lợi ích Công chúng quy định rằng việc quảng cáo quá khích cho tài trợ là bị cấm. Và một số nghị định của một số quận đưa ra những luật tương tự như trên.

2. Thành phần trong Lợi nhuận của NPO

Tỷ lệ của quyên góp với tổng thu nhập của Tổ chức Phúc lợi Xã hội là rất nhỏ khoảng 0.6% ở Nhật Bản. Nhưng đây là số liệu của cuối năm 2008 nên chúng tôi đoán rằng số liệu hiện tại sẽ cao hơn rất nhiều.

Tỷ lệ tương ứng với Tổ chức Phi lợi nhuận Chỉ định là 5.2% cao hơn nhiều so với PIC.

Để bạn tham khảo, trong trường hợp của Từ thiện Công chúng ở Hoa Kỳ, tỷ lệ là 13.2%.

Kết luận, văn hoá đóng góp nhất là từ cá nhân vẫn trỗi phát triển ở Nhật Bản

Tài liệu Đính kèm 1

22 Doanh nghiệp đủ Điều kiện để thực hiện Hoạt động Phúc Lợi Xã hội

- (i) Doanh nghiệp thúc đẩy công nghệ giáo dục và khoa học
- (ii) Doanh nghiệp thúc đẩy văn hoá và nghệ thuật
- (iii) Doanh nghiệp hỗ trợ người khuyết tật hoặc người cần trợ giúp hoặc nạn nhân của tai nạn, thảm hoạ hoặc vụ án.
- (iv) Doanh nghiệp thúc đẩy phúc lợi cho người lớn tuổi.
- (v) Doanh nghiệp hỗ trợ người có ý chí làm việc để kiếm công việc
- (vi) Doanh nghiệp tăng cường sức khoẻ Công chúng
- (vii) Doanh nghiệp tìm cách nuôi dưỡng trẻ em và vị thành niên một cách hiệu quả
- (viii) Doanh nghiệp tăng cường phúc lợi của công nhân.
- (ix) Doanh nghiệp đóng góp về phát triển cho tâm lý và thể chất của công dân hoặc trao đổi phẩm chất phong phú của công người qua giao1 dục và thể thao, v.v.
- (x) Doanh nghiệp phòng chống tội phạm hoặc duy trì an ninh
- (xi) Doanh nghiệp phòng chống tai nạn và thảm hoạ
- (xii) Doanh nghiệp phòng chống và loại bỏ kỳ thị không có lý do và định kiến trên chủng tộc, giới tính và các loại khác.
- (xiii) Doanh nghiệp tôn trọng và bảo vệ sự tự do trong ý thức và lương tâm và tự do trong tôn giáo và thể hiện.
- (xiv) Doanh nghiệp thúc đẩy sự kiến thành của một xã hội công bằng về giới tính hoặc các xã hội tốt hơn khác.
- (xv) Doanh nghiệp thúc đẩy thấu hiểu quốc tế và hợp tác kinh tế với các vùng đang phát triển ngoại quốc.
- (xvi) Doanh nghiệp bảo vệ môi trường toàn cầu hoặc bảo vệ và duy trì môi trường tự nhiên
- (xvii) Doanh nghiệp sử dụng, duy trì và bảo vệ lãnh thổ.
- (xviii) Doanh nghiệp đóng góp vào những hoạt động chính trị tốt.
- (xix) Doanh nghiệp phát triển Công chúng vững mạnh.
- (xx) Doanh nghiệp đảm bảo và thúc đẩy cơ hội công bằng và tự do cho hoạt động kinh tế và ổn định và tăng cường đời sống của công dân bằng kích hoạt kinh tế

- (xxi) Doanh nghiệp đảm bảo nguồn lương thực và năng lượng ổn định cho đời sống của công dân
- (xxii) Doanh nghiệp bảo vệ và thúc đẩy sự quan tâm của người tiêu dùng

Tài liệu đính kèm 2

18 yêu cầu đối với công ty lợi ích Công chúng

- (i) Mục tiêu chính của công ty là kinh doanh phục vụ các mục đích lợi ích Công chúng
- (ii) Có một nền tảng kế toán và năng lực kỹ thuật cần thiết để tiến hành hoạt động kinh doanh cho các mục đích vì lợi ích Công chúng
- (iii) Khi tiến hành hoạt động kinh doanh, công ty không phục vụ cho bất kỳ thành viên, ủy viên hội đồng, giám đốc, kiểm toán viên, nhân viên hoặc những người có liên quan khác, theo quy định của Chính phủ voi bat ky loi ich dac biet nao.
- (iv) Khi tiến hành hoạt động kinh doanh, công ty không được có bất kỳ liên hệ nào đến hoạt động ủng hộ hoặc dành quan tâm đặc biệt cho bất kỳ cá nhân tham gia điều hành một công ty chứng khoán, hoặc các các hoạt động kinh doanh có mục đích lợi nhuận, hoặc những cá nhân khác theo quy định của Chính phủ cụ thể là những người tham gia hoạt động tìm kiếm lợi ích cho cá nhân hoặc tổ chức cụ thể; tuy nhiên, điều này không áp dụng đối với các trường hợp trong đó công ty lợi ích Công chúng tham gia cung cấp cho một công ty lợi ích Công chúng khác bất kỳ khoản ủng hộ hay quan tâm đặc biệt khác cho hoạt động kinh doanh phục vụ mục đích lợi ích Công chúng.
- (v) Không tham gia bất kỳ hoạt động giao dịch đầu cơ, tài chính với lãi suất cao nào hoặc các hoạt động kinh doanh khác theo quy định của Chính phủ như các hoạt động không phù hợp với việc duy trì niềm tin xã hội của một công ty lợi ích Công chúng hoặc bất kỳ hoạt động kinh doanh nào gây hại đến chính sách công.
- (vi) Đối với việc kinh doanh vì mục đích lợi ích Công chúng được điều hành bởi công ty, doanh thu liên quan đến kinh doanh dành cho các mục đích lợi ích Công chúng dự kiến sẽ không vượt quá chi phí bồi thường hợp lý cho hoạt động của công ty đó.
- (vii) Nếu công ty tiến hành bất cứ hoạt động kinh doanh nào khác so với các hoạt động kinh doanh phục vụ mục đích vì lợi ích Công chúng (sau đây gọi là "Các doanh nghiệp sinh lợi"), thì

hoạt động của các doanh nghiệp sinh lợi phải không gây rắc rối cho hoạt động của doanh nghiệp phục vụ mục đích vì lợi ích Công chúng.

(viii) Khi công ty tiến hành các hoạt động kinh doanh, tỷ lệ kinh doanh cho các mục đích vì lợi ích Công chúng được quy định tại Điều 15 dự kiến hơn 50/100.

(ix) Khi công ty tiến hành hoạt động kinh doanh của mình, số tài sản không để làng phí được quy định tại khoản 2 Điều 16 không được vượt quá các giới hạn theo khoản 1 của điều này.

(x) Đối với mỗi giám đốc, tổng số giám đốc được nói đến và vợ (chồng) hay người thân có quan hệ huyết thống trong phạm vi 3 đời (bao gồm cả người có mối quan hệ đặc biệt, theo quy định của Chính phủ, với giám đốc cũng như những người đứng ở cùng vị trí), không vượt quá một phần ba tổng số các giám đốc. Điều này cũng cùng áp dụng đối với kiểm toán viên.

(xi) Tổng số giám đốc là người điều hành hoặc làm chủ của các tổ chức khác nhau (không bao gồm các công ty lợi ích Công chúng hoặc những người khác theo quy định của Chính phủ như những người ở cùng một vị trí) và những người khác theo quy định của Chính phủ như những người có cùng vị trí và có mối quan hệ chặt chẽ với họ không vượt quá một phần ba tổng số các giám đốc. Áp dụng tương tự đối với kiểm toán viên.

(xii) Mỗi công ty có một kiểm toán viên; tuy nhiên, điều này không áp dụng trong trường hợp doanh thu, chi phí và tổn thất và các tài khoản khác, theo quy định của Chính phủ, của pháp nhân trong mỗi năm giống hệt không đạt được các tiêu chuẩn do Chính phủ quy định.

(xiii) Các vấn đề liên quan đến chi trả thù lao như trả cho các giám đốc, kiểm toán viên và ủy viên hội đồng (có nghĩa là tiền công, tiền thưởng hoặc lợi ích tài sản khác được trả trên cơ sở xem xét nhiệm vụ thực hiện và trợ cấp hưu trí: được áp dụng như nhau như trình bày sau đây), tiêu chuẩn thanh toán tuân theo quy định của Pháp lệnh Văn phòng Chính phủ, do đó số tiền thanh toán không cao bất hợp lý theo quan điểm về thù lao, vv đối với các giám đốc, nhân viên trong hệ thống doanh nghiệp của nhà khai thác kinh doanh thuộc khu vực tư nhân, tiền lương của người lao động, tình hình kế toán của pháp nhân đang được nói đến hoặc trong các trường hợp khác.

(xiv) Trong trường hợp là hiệp hội các doanh nghiệp thì thuộc tất cả những điều sau đây:

(a) Không kèm theo bất kỳ điều kiện nào để phân biệt đối xử đối với việc điều trị, hoặc bất kỳ điều kiện bất hợp lý nào khác, đối với việc mua lại hoặc làm mất tư cách thành viên khi xem xét mục đích của pháp nhân đang được nói đến.

(b) Trong trường hợp điều lệ thành lập công ty có quy định liên quan đến số quyền biểu quyết được thực thi tại cuộc họp chung của các thành viên, những vấn đề mà quyền biểu quyết được thực thi, điều kiện để thực hiện quyền bỏ phiếu hoặc các quy định khác liên quan đến quyền biểu quyết của các thành viên, theo quy định sau đây:

1. Không đối xử với quyền biểu quyết của các thành viên và phân biệt đối xử khi xem xét mục đích của pháp nhân đang được nói đến.
2. Không đối xử khác nhau với quyền biểu quyết của các thành viên theo số tiền hoặc tài sản mà thành viên đóng góp vào pháp nhân đang được nói đến.

(c) Mỗi công ty có một ban giám đốc điều hành.

(xv) Không được có cổ phiếu hoặc các tài sản khác cho phép công ty tham gia vào việc ra quyết định của các tổ chức khác theo quy định của Pháp lệnh Văn phòng Chính phủ; tuy nhiên, điều này không áp dụng đối với trường hợp những người có sở hữu tài sản mà dẫn đến việc kiểm soát là không đáng kể đến các hoạt động kinh doanh của các tổ chức khác theo quy định của Chính phủ

(xvi) Trong trường hợp công ty có các tài sản cụ thể không thể thiếu cho hoạt động kinh doanh vì mục đích lợi ích Công chúng, các điều lệ thành lập công ty phải xác định cụ thể trường hợp này và các vấn đề cần thiết cho sự duy trì và hạn chế về chuyển nhượng tài sản.

(xvii) Trong trường hợp giá trị phục vụ lợi ích Công chúng còn lại trong bất kỳ tài sản được mua lại (có nghĩa là giá trị phục vụ lợi ích Công chúng còn lại trong tài sản được mua lại được quy định tại khoản 2 Điều 30) tồn tại, nó nhận được sự chuyển nhượng cho việc ủy quyền xóa bỏ công ty lợi ích Công chúng theo quy định tại khoản 1 hoặc khoản 2 Điều 29 hoặc hủy bỏ một pháp nhân như là kết quả của sự hợp nhất (trừ trường hợp pháp nhân đó tiếp tục quyền và nghĩa vụ của mình như một công ty lợi ích Công chúng), bổ sung vào điều lệ thành lập công ty sẽ đóng góp tài sản tương đương với số tiền cho các công ty lợi ích Công chúng khác có cùng một mục đích kinh doanh hoặc các pháp nhân khác được liệt kê dưới đây hoặc chính phủ quốc gia hoặc chính quyền địa phương trong vòng một tháng, kể từ ngày hủy bỏ giấy phép hoạt động kinh doanh của công ty lợi ích Công chúng hoặc ngày sáp nhập.

(a) tổ chức giáo dục được quy định tại Điều 3 của Luật tổ chức giáo dục tư nhân

(b) Phúc lợi xã hội pháp nhân quy định tại Điều 22 của Luật phúc lợi xã hội

(c) cứu trợ và phục hồi chức năng pháp nhân quy định tại khoản 6 Điều 2 của Đạo luật cứu trợ

và phục hồi chức năng kinh doanh

(d) Thành lập cơ quan hành chính được quy định tại khoản 1 Điều 2 của Luật Quy tắc chung đối với cơ quan hành chính

(e) Công ty đại học quốc gia quy định tại khoản 1 Điều 2 của Luật về Công ty Đại học Quốc gia (Công văn số 112 năm 2003) hoặc Công ty liên trường Đại học Viện Nghiên cứu được quy định tại khoản 3 Điều này

(f) Cơ quan hành chính địa phương quy định tại khoản 1 Điều 2 của Luật Cơ quan hành chính địa phương

(g) Các pháp nhân khác theo quy định của Chính phủ tức có cùng tư cách pháp nhân với các tổ chức được liệt kê trong mục (a) đến (f)

(xviii) Cần ghi rõ trong điều khoản thành lập công ty các quy định trong trường hợp thanh lý tài sản còn lại cho bất kỳ công ty lợi ích Công chúng khác có mục đích kinh doanh tương tự hoặc bất kỳ pháp nhân được liệt kê trong mục (a) đến (g) hoặc chính phủ quốc gia hoặc chính quyền địa phương.